

de *Baneito* als afores de Morella, que el mapa del setge de 1875 anomena així, si bé avui ho trivialitzen en *benito* (XXVII, 180.12, 172.80) i que primer seria també un *SAXUM BENEDICTUM*, amb evolució fonètica mossàrab. I amb la mateixa evolució trobem *Cova de Benéito* damunt Muro d'Alcoi (crec en els pendents de Mariola) (XXXIII, 144.321), probablement d'un (ANTRUM o SPECUS) BENEDICTUM, on hi hagués algun anacoreta, o imatge enreixada, de temps visigòtics o romans. Altres evolucions dialectals en mossàrab més o menys pur es troben potser: en el *Mas de Benedito* te. CastPna. (XXIX, 34.4); i a la Casa de *Benéito* te. de Novelda (XXXVI, 55.15).

En femení *Font de la Beneita* entre Atzeneta i Albaida (XXXII, 126.14 i 132.1) pot venir de FONTANA ¹⁵ BENEDICTA > *Fontánaben(e)épta*, amb *ʔ* àrab, i *ā* i *ḥ* mossarabitzada, d'un *Fondenabeñeta* amb canvi ulterior (dissim.) *Na > la*, i la nova anàlisi. *Clot de la Beneta* i veïnat de la *B-*, prop de Castellar de N'Hug (CATorras, *Bgd.*, 131.133), potser FOVEA BENEDICTA, ²⁰ amb canvi de FOVEA en *Clot de... Estenedor de la Beneta* en els pendents de Canigó (Taurinyà XXVI, 154.11): em pregunto si no es tracta d'un cas d'aquelles codines conglaçades, on el poble veu la bugada estesa per fades o penitents i llavors: d'alguna ²⁵ cosa com LAPIS BENEDICTA 'roca beneïda' > **lab(s)-beneta*; o bé MALEDICTA substituït per eufemisme). *Les Benetes* pda. prop del poble de Tarerac (XXVI, 38.4).

En la forma arcaica *Beneet* ho trobo encara en ³⁰ un document penedesenc de 1207-11 (BABL VII, 174).

Beneitia, V. *Benàtiga*

Beneteixir, *Benetússer* etc., V. *Benit-* (s. v. T-) *Be-* ³⁵ *netzar*, V. *Biniatjar*

BENI-

Els noms amb aquesta inicial es tractaran en el lloc corresponent al segon membre component (p. ex. *Benicàssim* a *-Càssim*, *Benifallim* a *-Fallim* etc.). Fem, però, excepció per a alguns que hem anticipat per diverses raons (*Benifallet*, *Benissanet* etc.) i especialment tots els en *Benia-*. Com que hi farem remissions en cada cas, no portaran inconvenients pràctics aquestes excepcions a la norma alfabètica.

BENIABDON

Alqueria antiga de la Vall d'Albaida. En el *Rept.* 339, 452, 470, donada l'any 1248 (SSiv., 102). Del nom dels *Beniabdon* que donaren un preceptor dels ⁵⁵ fills del Soldà de València (J. Ribera, *Dis. y Op.* II, 214). NP de la fecunda arrel *ʿabd* 'servir, obeir' avui algerià *ʿAbdún* (GGAlg 3a), un de tants noms d'aquesta arrel (veg. Hess, 38a, p. ex. *ʿAbdân*; a Algèria també *ʿAbdú* etc.).

Beniadrà, V. *Benirredrà* (s. v. R-) *Beniafe(r)*, *Beniafle*, V. *-flà*, *Beni-* *Beniàguila*, V. *Penàguila*

5 BENIAIA

Agr. a la vall d'Alcalà de la Jovada, entre Cocentaina i Pego. Llogaret que, segons SSiv. (108) es desmembrà de la parròquia de Gallinera el 1535, i tenia vuit cases de moriscos a finals del S. XVI; i en el XVII era de domini senyorial. Sembla que no figura en el *Rept.*, però n'hi ha homònims, i variants, potser més gràfiques que reals. Perquè, afectivament, s'han comès amb aquests noms diverses errades de còpia, i confusions: *Benitàber* (o *benitaya*), que ja hem estudiat, és un altre lloc; SSiv., ultra això, imprimí *Benihoya* a les pp. 32, 33, evident errada tipogràfica.

Al *Rept.* consta un *Beniayabet* (pp. 330, 469 i 471) com una alqueria del te. de Pego, donada el 1249 situació que probablement correspon a la del lloc amb què encapçalem. En *Rept.* (p. 344) consta també una alqueria *Vinanaya* donada el 1248, a la vall d'Albaida te. Carbonera (*Corbera* errada en SSiv., p. 454), però aquesta ha de ser una errada de còpia per *Vinahaya*, grafia que SSiv. diu haver trobat com a variant del nostre *Beniaya*. Ara bé estant això a Carbonera (que és te. de Beniatjar), ha de ser un lloc diferent, perquè Beniatjar és uns 15 k. a l'E. de la V. d'Alcalà, i Alcanalí, en el te. del qual el posa SSiv., p. 32, és encara més lluny, i més a l'E. I *Beniaya* figura entre les donacions de València a. 1238 (al *Rept.*, 279).

En conclusió, hi ha hagut almenys tres llocs homònims: el d'Alcalà, el de Carbonera i el de València. Desfet aquest embull, ens queda *Beniaia* com a única forma segura; i documentada en tres paratges diferents, des del S. XIII i des del XVI. *Beniaya* d'Alcalà amb 8 moriscos el 1563 (Lapeyre, 44).

ETIM. Probablement de *Ben(i)* + *Yahya*, com ja veu *AlcM*, nom conegudíssim, usual entre els moros ⁴⁰ d'Espanya, en els d'Algèria (GGAlg., 336) i pertot (és l'equivalent de l'hebreu judaic i cristià *Joannes*).

Asín (*Contr.*) opina *Bāni Ḥayya* «los de la culebra», i potser no podem rebutjar-ho de pla, car realment, encara que 'serp' es diu en àrab en una forma força diferent *ḥāyṣ* (arrel *ḥyṣ*), *RMa* junt amb aquest (163b5, 533) que tradueix «serpens», admet un *ḥāyya* «serpens femenina». És, però, mot rar, car *PAlc* (153b5-11), com a traducció de «culebra» només dóna *ḥayx* (plural *ḥuyux*), i els diminutius *ḥuayax*, *bouaixxa*. Sembla que ⁵⁰ *ḥayya* seria propi de l'ús culte, potser parlant de les serpents llegendàries, perquè *PAlc* no el dóna com a traducció de «culebra» sinó de «serpiente». Si sabéssim que la variant gràfica *Benihaya* fos antiga, això seria un argument a favor de l'etimologia d'Asín, però no tenint-ho datat, aquesta *h* pot ser arbitri de copista modern i manca de valor. D'altra banda el *ḥ* àrabic inicial dóna quasi sempre *f* catalana (mentre que al de *Yahya*, essent davant consonant, ja no s'aplica aquesta objecció).

⁶⁰ Com que, per altra banda, l'etimologia *Beni-Yáhya*